

Heikki Turusen sodanjälkeisen maaseutukuvauksen klassikko – Raivaajasarja – sai onnistuneen näytelmäsovituksen kesällä Vuonislahdessa. Kuva Asko Saarelainen.

Maan veri – vahva tarina ja väkevä tulkinta

Vuonislahdessa kesällä nähty Maan veri -näytelmä on väkevä kuvaus sodanjälkeisen sukupolven elämästä. Heikki Turusen raivaajasarjaan perustuva näytelmä kuljettaa Oinosen perhettä ja kyläyhteisöä maaseudun muutoksen nopeassa virrassa. Näytelmän ohjaaja Kai Paavilainen ja nuoren Kyllikin roolin vahvasti tulkinnut Heli Palviainen pohtivat kansani Turusen tekstiä ja teatterin tekemistä.

Työskentely palkitsevaa

Kai Paavilainen piti Lieksan teatterin ja teatterilaisten kanssa työskentelyä helppona ja palkitsevana. Näyttelijät olivat sitoutuneita ja valmiita tarttumaan harjoituksiin ja ideoihin.

– Tämä on hyvä lähtökohta onnistuneelle ohjaukselle, Paavilainen tiivistää. Teatterissa on hyvä henki ihmisten välillä ja uusi ohjaaja otettiin avoimin mielin vastaan. Kokeneemmat näyttelijät rohkaisivat vasta-alkajia ja uudet harrastajat otettiin ilolla mukaan, ohjaaja kertoi. – Harjoituksissa voitiin keskittyä olennaiseen ja uuden oppimiseen, jolloin harjastuksesta tuli myös palkitsevaa, Paavilainen korostaa.

Teatterin järjestelyt niin harjoitusolosuhteiden kuin huollonkin osalta olivat hyvät. Erityisesti Paavilainen nostaa esiin harjoitus- ja esitysjan ruokahuollon, joka oli aivan huikea.

– Kaunis kiitos siitä kuuluu Vuonislahden Taiteilijatalon emännille, hän sanoo.

Lieksan teatterin yhtenä suurena vahvuutena on puheenjohtaja Arto Piironen, jonka osuus niin lavastuksen rakennustöissä kuin muissakin järjestelyissä oli kor-

vaamaton. – Tunteja laskematta Arto tuli harjoituksiin ja talkoisiin ensimmäisenä ja lähti pois viimeisenä. Hän näytti esimerkkiä, joka sytytti muutkin toimimaan, Paavilainen muistuttaa.

Vahvuus kielessä ja tarinassa

Heikki Turusen Raivaaja-sarjaan perustuvan näytelmän vahvuus on kielessä ja tarinan tuttuudessa ja suuruudessa. – Dramaturgia mahdollisti toiminnalliset kohtaukset, jolloin esityksen dynamiikka pystyi varioimaan ja näin osaltaan pitämään katsojan mielenkiintoa yllä, toteaa Paavilainen.

Tapahtumien sijoittuminen Vuonislahden, kylän historia

ja kylän oman pojan kasvukertomus muodostivat yhteisen kokemuspohjan. Tarina oli tuttu niin tekijöille kuin pääosan katsojakunnasta muodostaneelle sodanjälkeiselle sukupolvellekin.

Turusen teksti on vahvaa ja voimakasta, elämänmakuista ja todentuntuista. – Se pitää sisällään vahvoja kielikuvia, puhumattakaan kirosanoista, jotka ryydittävät ja rytmittävät tekstiä, Paavilainen kertoo.

– Näyttelijän kannalta Heikin teksti on ihanteellinen, arvioi Heli Palviainen. Teksti on suoraa ja rehellistä, helposti ymmärrettävää ja «suuhun sopivaa», hän jatkaa. – Näytelmässä ei tarvinnut väänätä vierasta murretta tai puhua tönkköä yleiskieltä, joka helposti

kuulostaa erittäin teennäiseltä, naurahtaa Heli.

Tekstiin oli vaivatonta samais-tua ja hahmojen mielenliikkeitä oli helppo ymmärtää. Näyttelijä säästyi myös paljolta työltä, koska teksti puhui puolestaan. – Sain elää aidosti tekstin mukana ja nauttia roolihahmostani, Palviainen iloitsi.

Reaktiot ja sanavalinnat olivat luonnollisia ja varmasti myös yleisön oli helppo seurata näytelmää, kuten mitä tahansa muutakin vuoropuhelua. – Näin lopputuloksesta tuli kielellisesti ja näytelmällisesti luonnollista, mutkatonta, elämänmakuista teatteria, Palviainen summaa.

Miehen mielen mukaan

Turusen raivaajasarja on kunnianosoitus maaseudun sitkeille naisille. Kyllikki oli hyvin vahva ja tarmokas nainen, jolla on kadehdittavan kova luonne, arvioi Heli roolihahmoaan. Hän näkee syyn Kyllikin selviytymiseen ja omista haaveista luopumiseen liittyvän pitkälti näytelmän kuvaamaan aikaan. – Ei siihen aikaan vain lähdetty ja menty oman mielen mukaan, elämässä oli paljon tärkeämpiä ja suurempia kysymyksiä, muistuttaa Heli.

Kyllikinkin tilanteessa päätöksen elämän suunnasta teki loppukädessä Viljo, eikä perhettä voinut hajottaa vaan oli mentävä miehen mielen mukaan. Siinä eivät omat unelmat paljon painaneet, kun toisessa vaakakupissa oli perheen etu.

Palviainen nostaa esille ajan ja naisen aseman muutoksen. Sodanjälkeinen ikäluokka, etenkin naiset, alistuivat usein kohtaloonsa, vaikka toive jostakin muuta elikin vahvana mielessä. – Ei ollut vaihtoehtona lähteä. Ei perhettä hylätty paremman elämän toivossa, vaan tehtiin se mikä täytyi, arvioi Heli.

Nykypäivänä tilanne voi olla toinen. Joillekin voi tuntua uskomattomalta ajatella, että omaa haluaan ei voi vain seurata ja mennä minne tuulet vievät. Heli muistuttaa, että menneiltä ikäluokilta olisi meilläkin paljon opittavaa. Elämäntilanteemme voi olla toinen, mutta yhä edelleen Kyllikin ratkaisu on täysin ymmärrettävä. – Oli keskityttävä tekemään työtä miehen rinnalla, hoitamaan kotia ja lapsia; arvoihin, jotka ovat tärkeitä vielä tänäkin päivänä, Heli toteaa.

Turusen teksti on vahvaa ja voimakasta, elämänmakuista ja todentuntuista, arvioi näytelmän ohjaaja Kai Paavilainen. Kuva Asko Saarelainen.